

Een dode bever uit Pernis

Kees Moeliker [conservator, Natuurhistorisch Museum Rotterdam; moeliker@hetnatuurhistorisch.nl]

Erwin J.O. Kompanje [honorair conservator, Natuurhistorisch Museum Rotterdam; erwinkompanje@me.com]

Op 14 oktober 2013 bracht de Dierenambulance Zuid-Holland Zuid een verse dode bever (*Castor fiber*). Het knaagdier werd die dag gevonden langs de Oud Pernisseweg, in de Rotterdamse deelgemeente Pernis. Het is de tweede bever uit de Maasstad die Het Natuurhistorisch binnenkreeg. De eerste Rotterdamse bever werd begin juni 2012 dood uit de Nieuwe Maas bij het Noordereiland gevestigd. Dit 106 centimeter lange wijfje (NMR 9990-03087), waarvan de doodsoorzaak onduidelijk bleef, documenteerde de recente opmars van de bevers in het Rijnmondgebied (Moeliker & Kompanje 2012). Dankzij de groeiende populatie in de Biesbosch duiken bevers steeds vaker op in rivieren ten zuiden en oosten van Rotterdam, zoals de Oude Maas, de Lek en de Noord. Waarnemingen en vondsten in de Nieuwe Maas ten westen van de Van Brienenoordbrug zijn nog steeds zeldzaam. Nu is er dus ook een bever veel verder naar het westen gevonden.

Verkeersslachtoffer

De bever uit Pernis is ook een wijfje, met een totale lengte van kop tot staartpunt van 110 centimeter, waarvan 28 centimeter voor rekening van de staart is. Tijdens sectie werd het vermoeden bevestigd dat het een verkeersslachtoffer is. Er was ernstig inwendig letsel: beken en achterpoten waren verbrijzeld, de onderkaak was gebroken en de ontlasting bevond zich grotendeels in de borstholte. Dit alles wees op een dodelijk trauma. Haar maaginhoud (laatste maaltijd) bevatte vers 'zaagsel' dat - toen de maag openging - geurde naar pas gemaaid gras en zoethout. Het inmiddels schone, losse skelet maakt duidelijk dat het een jongvolwassen dier is: de epifysen (groeischilden) van de lange pijpbeenderen zijn nog niet met het bot vergroeid.

Welke route?

De vindplaats - Pernis, midden in het Rotterdamse havengebied - is opmerkelijk. De plek is tamelijk geïsoleerd met in het noorden de Nieuwe

▲ De Pernisser bever werd versdood door de Dierenambulance Zuid-Holland Zuid bij het museum bezorgd. (Kees Moeliker)

Maas, de 2e Petroleumhaven in het westen en de Eemhaven / Prins Willem-Alexanderhaven in het oosten. Zuidelijk van Pernis loopt de A15 met het knooppunt Beneluxplein als barrière. Welke route de bever genomen heeft om Pernis te bereiken, is niet met zekerheid te zeggen. De Oude Maas (waar bevers voorkomen) is in de nabijheid en het meest voor de hand liggende brongebied. De oost-west lopende verkeersader vormt echter een welhaast onneembare hinderenis. Bovendien zijn bevers geen echte landlopers. Vermoedelijk is de bever via de Nieuwe Maas aan land gekropen en zuidwaarts aan de wandel gegaan.

De exacte vindplaats is een parkeerplaats langs een drukke weg (Oud Pernisseweg), aan de zuidrand van Kinderspeelbos Pernisserpark ten zuiden van de dorpskern.

▲ Kort voor haar dood velde de bever een jonge berk. (Kees Moeliker)

Geen (moeras)gebied dat men direct met bevers associeert, maar het park wordt (beheerstechnisch) 'met rust gelaten', er groeien veel jonge bomen, er zijn overwoekerde sloten en langs het metrospoor is een groot meer met dichte oevervegetatie. Vlakbij de plaats waar de dode bever gevonden werd, wijst een omgeknakte berk erop dat de bever er in zijn element is geweest. Het boompje is keurig volgens het boekje kegelvormig afgeknagd.

Ook vraatsporen in collectie

De Pernisser bever is als balg (opgepulde huid) en los skelet opgenomen in de collectie onder catalogusnummer NMR 9990-003159. Maaginhoud en geslachtsorganen zijn bewaard in 70% alcohol. Aanvullend collectiemateriaal bestaat uit vraatsporen (berkensnippers). ◀

Literatuur

Moeliker, K. & Kompanje, E.J.O., 2012 - Een dode bever uit de Nieuwe Maas bij het Noordereiland - Straatgras 24 (2) : 54